

Metodyka pracy sędziego w sprawach nieletnich. Komentarz praktyczny, wzory orzeczeń

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Część I.

Uwagi wprowadzające odnośnie do postępowania wobec nieletnich

Rozdział 1. Uwagi ogólne

1. Charakter regulacji z WspierResNielU
2. Rozgraniczenie kompetencji sądu rodzinnego oraz kompetencji organów ścigania
3. Rozgraniczenie postępowania wobec nieletnich od innych postępowań
4. Wyodrębnienie postępowania rozpoznawczego oraz postępowania wykonawczego

Rozdział 2. Przepisy stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich

1. Przepisy WspierResNielU stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich
2. Przepisy KPC, KPK i in. stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich
 - 2.1. Uwagi ogólne
 - 2.2. Odpowiednie stosowanie przepisów właściwych dla spraw opiekuńczych
 - 2.3. Odesłania do pozostałych przepisów KPC
 - 2.4. Odesłania do przepisów KPK
 - 2.5. Odesłania do innych przepisów

Rozdział 3. Cele postępowania wobec nieletnich

1. Sformułowanie celów postępowania z WspierResNielU
2. Znaczenie sformułowania celów postępowania

Rozdział 1. Uwagi ogólne

1. Charakter regulacji z WspierResNielU

Tworząc WspierResNielU, ustawodawca zaczerpnął część rozwiązań z **procedury karnej** oraz część rozwiązań z **procedury cywilnej**. Ponadto, we WspierResNielU zawarł szereg rozwiązań nieznanymi tamtym procedurom. W szczególności, z procedury karnej zaczerpnięto rozwiązania dotyczące gwarancji procesowych podejrzanego/oskarżonego oraz dotyczące sposobu ustalania, czy osoba ta dopuściła się przestępstwa. Stało się tak przy uwzględnieniu celów postępowania w sprawach nieletnich. Postępowanie w sprawie nieletniego ma bowiem na celu ustalenie, czy istnieją okoliczności świadczące o demoralizacji nieletniego lub czy nieletni dopuścił się czynu karalnego (art. 56 *in principio*). WspierResNielU poza unormowaniami proceduralnymi, zawiera także unormowania materialnoprawne (co do zasady, znane wyłącznie przedmiotowej ustawie), dotyczące w szczególności środków, jakie mogą być zastosowane wobec nieletniego (wychowawczych, leczniczego albo poprawczego). Postępowanie w sprawie nieletniego ma bowiem na celu ustalenie, czy zachodzi potrzeba zastosowania wobec niego tych środków (por. art. 56 *in fine*). Obie grupy przepisów (tj. procesowe i materialnoprawne), zespolone są zasadą dobra nieletniego, jako dyrektywą główną ich stosowania oraz celami, do których osiągnięcia, przy ich zastosowaniu należy dążyć. W ten sposób powstała **kompleksowa regulacja** dotycząca nieletnich, odnośnie do których zachodzi podejrzenie, że dopuścili się czynu karalnego (wykazują przejawy demoralizacji), **kreująca odrębną, obok procedury cywilnej oraz procedury karnej, procedurę „postępowania wobec nieletnich”** (również pod rządami NielU, M. Nazar, w: J. Ignatowicz, M. Nazar, Prawo rodzinne, Warszawa 2016, s. 152 mówi o „procedurze rodzinnej”).

Kompleksowość regulacji, odrębność procedury

Część I. Uwagi wprowadzające odnośnie do postępowania...

Zaczerpnienie określonych rozwiązań z tamtych procedur, do postępowania wobec nieletnich należy ocenić jako rozwiązanie trafne. W szczególności, zabieg ten, przy zachowaniu kompleksowości i odrębności procedury stosowanej wobec nieletnich, pozwala, **na sięgnięcie do dorobku doktryny i orzecznictwa** wypracowanych na gruncie tamtych procedur, w celu ustalenia prawidłowego sposobu stosowania poszczególnych przepisów.

W zakresie nieuregulowanym przepisami procedury wobec nieletnich zawartej w WspierResNielU, możliwe będzie zastosowanie określonych przepisów procedury cywilnej albo procedury karnej, jednak **wyłącznie w oparciu o szczególną podstawę prawną**, a ponadto, zastosowanie tamtych przepisów będzie, mogło mieć miejsce **wyłącznie odpowiednio**.

2. Rozgraniczenie kompetencji sądu rodzinnego oraz kompetencji organów ścigania

Zgodnie z art. 23 WspierResNielU, postępowanie w sprawach nieletnich prowadzi sąd rodzinny, chyba że WspierResNielU stanowi inaczej. Zatem, co do zasady, prowadzenie **postępowania odnośnie do nieletniego jest wyłączną kompetencją sądu rodzinnego**, w całym toku postępowania. Stąd, jeżeli dojdzie do ustalenia, że zachodzi uzasadnione podejrzenie, że to określony nieletni dopuścił się czynu karalnego (wykazuje przejawy demoralizacji), organy ścigania (prokuratura, policja itd.), co do zasady (wyjątek wprowadzają art. 59 WspierResNielU) nie podejmują żadnych czynności w sprawie i materiały uzasadniające to podejrzenie przedkładają sądowi rodzinnemu.

Wyjątki od powyższej zasady wprowadzają poszczególne przepisy WspierResNielU, na mocy których postępowanie w sprawie nieletniego prowadzi inny organ niż sąd rodzinny. Ma to miejsce w następujących przypadkach:

- 1) gdy zachodzą podstawy do pociągnięcia nieletniego do odpowiedzialności na zasadach określonych w **art. 10 § 2 lub 2a KK**, wówczas sprawę nieletniego sąd rodzinny przekaza-

Zasada prowadzenia postępowania przez sąd rodzinny

Wyjątki, gdy postępowanie prowadzi inny organ

zuje prokuratorowi, celem prowadzenia postępowania przygotowawczego (art. 67 WspierResNielU) (zob. szczegółowe omówienie cz. II, rozdz. 3, pkt 2.6), a następnie sprawę tę rozpoznaje sąd właściwy według przepisów KPK (art. 25 WspierResNielU);

- 2) w szczególnie uzasadnionym przypadku (na zasadzie wyjątku od reguły wyrażonej w art. 26 ust. 1 WspierResNielU), jeżeli w toku postępowania karnego ujawniono, że czynu karalnego, w postaci **przestępstwa** albo przestępstwa skarbowego dopuścił się nieletni, czyn ten pozostaje w **ściśłym związku** z czynem osoby dorosłej, a dobro nieletniego nie stoi na przeszkodzie łącznemu prowadzeniu sprawy, wówczas prokurator wszczyna lub prowadzi śledztwo (art. 26 ust. 2 WspierResNielU), a następnie postępowanie umarza albo przekazuje sprawę sądowi rodzinnemu (art. 26 ust. 4 zd. 1). Jeżeli jednak łączne rozpoznanie sprawy jest konieczne, prokurator przekazuje sprawę z aktem oskarżenia sądowi właściwemu według KPK, który orzeka w sprawie nieletniego z zachowaniem przepisów WspierResNielU (art. 26 ust. 4 zd. 2).

Jeżeli doszło do popełnienia czynu zabronionego, natomiast nie istnieje uzasadnione podejrzenie, że dopuścił się go konkretny nieletni, **wszelkie czynności w postępowaniu podejmują wyłącznie organy ścigania, aż do momentu, gdy zaistnieje podejrzenie i to nie jakiegokolwiek, lecz uzasadnione** (zob. cz. II, rozdz. 2, pkt 2.4), **że czynu tego dopuścił się konkretny nieletni**. Jest tak również w przypadku, gdy z wysokim stopniem prawdopodobieństwa, czynu karalnego dopuścił się „jakiś” nieletni (np. opis sprawcy pobicia, jego wzrost itd. przemawiają za tym, że sprawcą pobicia jest osoba nieletnia). Sąd rodzinny nie jest bowiem uprawniony do prowadzenia postępowania o czyn karalny bez wskazania zindywidualizowanego „sprawcy”, którym jest osoba nieletnia. W szczególności, w postanowieniu o wszczęciu postępowania, powinien wskazać personalia nieletniego, wobec którego postępowanie to wszczyna (por. art. 52 ust. 2 WspierResNielU). Posługując się terminologią procedury karnej, sąd rodzinny nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania *in rem* – w sprawie; jest uprawniony wyłącznie

Wyłączne
kompetencje
organów ścigania

do prowadzenia postępowania *in personam* – odnośnie do konkretnego nieletniego.

Jak zatem wynika z powyższego, **sąd rodzinny jest wyłącznie uprawniony do prowadzenia postępowania z WspierResNielU wobec nieletnich (nikt inny – co do zasady – nie ma takich kompetencji) oraz jest uprawniony do prowadzenia postępowania ze WspierResNielU wyłącznie wobec konkretnego nieletniego (nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania „w sprawie” – *in rem*).**

3. Rozgraniczenie postępowania wobec nieletnich od innych postępowań

Postępowanie ze WspierResNielU, dotyczy wyłącznie nieletnich, tj. osób, które wykazują przejawy demoralizacji między 10. a 18. rokiem życia lub dopuściły się czynu karalnego pomiędzy 13. a 17. rokiem życia (por. art. 1 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 WspierResNielU). Stąd, **pojęcie „nieletniego” określa granice postępowania regulowanego w WspierResNielU od strony podmiotowej**, przesądzając, że postępowanie to nie może być wszczęte (a następnie prowadzone), w przypadku, gdy wprawdzie zachodzą podstawy przedmiotowe jego wszczęcia (określona osoba dopuściła się czynu zabronionego lub wykazuje przejawy demoralizacji), jednak osoba ta, z uwagi na jej wiek, nie jest osobą nieletnią. **Wówczas do tej osoby, w związku z jej zachowaniem, mogą znaleźć zastosowanie inne postępowania.** Możliwe są tu zasadniczo następujące sytuacje:

- 1) jeżeli ww. osoba **dopuściła się czynu zabronionego po ukończeniu 17. roku życia**, wówczas ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w KK (por. art. 10 § 1 KK) albo w Kodeksie karnym skarbowym (por. art. 5 § 1 tamtego kodeksu), albo w Kodeksie wykroczeń (por. art. 8 tego kodeksu), przy zastosowaniu odnośnie do czynu zabronionego będącego przestępstwem procedury z KPK, a odnośnie

do czynu zabronionego będącego wykroczeniem przy zastosowaniu procedury z KPW;

- 2) jeżeli ww. osoba **dopuściła się czynu zabronionego przed ukończeniem 13. roku życia**, to postępowanie z WspierResNielU może znaleźć wobec niej zastosowanie, ale wyłącznie wówczas, gdy czynu tego dopuściła się po ukończeniu 10. roku życia. W takim przypadku dopuszczenie się tego czynu może stanowić przejaw demoralizacji;
- 3) jeżeli ww. osoba **dopuściła się czynu zabronionego przed ukończeniem 10. roku życia** albo przed osiągnięciem tego wieku, **zachowuje się w sposób, który mógłby być kwalifikowany, jako przejaw demoralizacji**, to przepisy WspierResNielU nie mają do niej zastosowania. Może natomiast dojść do wszczęcia z urzędu postępowania opiekuńczego wobec jej rodziców przewidzianego w art. 109 KRO. Szerzej na temat rozgraniczenia postępowania przewidzianego wobec nieletniego (obecnie postępowania z WspierResNielU) i postępowania opiekuńczego zob. *H. Haak*, Ochrona prawna udzielana przez sąd opiekuńczy, Toruń 2002, s. 124–126.

Zgodnie ze stanowiskiem SN, „Czasem popełnienia czynu ciągłego jest okres od pierwszego zachowania składającego się na ten czyn do zakończenia ostatniego z nich. Jeżeli jednak sprawca czynu zabronionego niewymienionego w art. 10 § 2 KK część zachowań składających się na czyn ciągły zrealizował jako nieletni, a pozostałe zachowania po ukończeniu **17 lat, to ponosi odpowiedzialność karną tylko za te zachowania, których dopuścił się po osiągnięciu tego wieku** (wyr. SN z 29.9.2009 r., III KK 105/09, OSNKW 2009, Nr 12, poz. 106).

Co oczywiste, przepisy WspierResNielU nie znajdują zastosowania do sytuacji, gdy zachowania określonego małoletniego nie mogą być kwalifikowane jako przejawy demoralizacji, a jedynie z określonego stanu faktycznego wynika, że jest on zagrożony demoralizacją. W takim przypadku może dojść do wszczęcia z urzędu postępowania opiekuńczego wobec rodziców małoletniego, na podstawie art. 109 KRO (tak też pod rządami NielU – *H. Haak*, Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich w praktyce sądowej, Warszawa 1985, s. 9).

Sytuacja szczególna
– czyn ciągły

Zagrożenie
demoralizacją

➔ **Odesłanie.** Odnośnie do nieletniego jako strony postępowania zob. cz. II, rozdz.1, pkt 4.1.2.

Rejestracja
materiałów
w wykazie Nmo

W sytuacji, gdy w oparciu o nadesłane do sądu materiały (np. z OPS, ze szkoły) dotyczące niewłaściwego zachowania (które może być ewentualnie zakwalifikowane, jako wykazywanie przejawów demoralizacji, np. opuszczanie znacznej ilości godzin lekcyjnych bez usprawiedliwienia) osoby małoletniej, która ukończyła 10. rok życia, (może to dotyczyć zwłaszcza dzieci, które nie ukończyły 13. roku życia), **trudno przesądzić, czy nieprawidłowe funkcjonowanie i zachowanie dziecka powinno prowadzić do wszczęcia postępowania opiekuńczego (rejestracja w repertorium Nsm) wobec jego rodziców (bowiem to nieprawidłowe funkcjonowanie i zachowanie dziecka ma główne źródło w zaniedbaniach wychowawczych z ich strony), czy też powinno prowadzić do wszczęcia postępowania w przedmiocie demoralizacji (rejestracja w repertorium Nkd), wobec nieletniego (bowiem główne źródło tych nieprawidłowości tkwi we właściwościach osobistych osoby małoletniej), konieczne jest pozyskanie dalszych informacji, w celu przesądzenia trybu postępowania. W takiej sytuacji, pismo zawiadamiające rejestruje się w **wykazie Nmo (§ 306 OrgSekSądZ), i co do zasady, zleca się kuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, w celu poczynienia stosownych ustaleń.****

4. Wyodrębnienie postępowania rozpoznawczego oraz postępowania wykonawczego

Uwarunkowania
wyodrębnienia
postępowań

Ustawodawca w WspierResNieIU odrębnie uregulował postępowanie rozpoznawcze w Dziale III (art. 23 i n.) oraz postępowanie wykonawcze w Dziale IV (art. 87 i n.). Wyodrębnienie obu regulacji, związane jest z odmiennością celów szczegółowych (przy tożsamości celów ogólnych – zob. rozdz. 3) obu postępowań, a w konsekwencji, z odmiennością środków dobranych przez ustawodawcę do ich realizacji.

Rozdział 2. Przepisy stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich

1. Przepisy WspierResNielU stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich

Na zasadach ogólnych, **bezpośrednie zastosowanie** w ramach postępowania rozpoznawczego, obok przepisów Działu III WspierResNielU (Postępowanie rozpoznawcze) znajdują przepisy Działu I WspierResNielU („Przepisy ogólne”), w tym dotyczące definicji pojęcia: „nieletni” (art. 1 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2), definicji pojęcia „czyn karalny” (art. 1 ust. 2 pkt 2), definicji pojęcia „czyn zabroniony” (art. 1 ust. 1 pkt 3), tyżące ogólnych reguł prowadzenia postępowania (art. 3), obowiązku informowania sądu (art. 5), a także przepisu Działu II („Środki przeciwdziałania demoralizacji nieletnich i dopuszczaniu się przez nich czynów karalnych”).

W ramach postępowania wykonawczego, obok przepisów Działu IV („Postępowanie wykonawcze”), **bezpośrednie zastosowanie** znajdują przepisy Działu I („Przepisy ogólne”). Natomiast, na mocy art. 106 WspierResNielU, w zakresie nieuregulowanym w Dziale IV, przepisy Działu II („Środki przeciwdziałania demoralizacji nieletnich i dopuszczaniu się przez nich czynów karalnych”) i Działu III („Postępowanie rozpoznawcze”) **stosuje się odpowiednio**.

Postępowanie
rozpoznawcze

Postępowanie
wykonawcze

2. Przepisy KPC, KPK i in. stosowane w ramach postępowania wobec nieletnich

2.1. Uwagi ogólne

Odesłanie

WspierResNielU odsyła do odpowiedniego stosowania w ramach regulowanego nią postępowania, przepisów procedury cywilnej oraz przepisów procedury karnej. Pośród przepisów odsyłających do odpowiedniego stosowania przepisów procedury cywilnej szczególne znaczenie ma art. 27 WspierResNielU.

2.2. Odpowiednie stosowanie przepisów właściwych dla spraw opiekuńczych

Treść przepisu

Zgodnie z art. 27 WspierResNielU, w sprawach nieletnich przepisy KPC **właściwe dla spraw opiekuńczych stosuje się odpowiednio**, chyba że **niniejsza ustawa stanowi inaczej**.

Znaczenie odesłania z art. 27 WspierResNielU

Szczególne znaczenie odesłania z art. 27 WspierResNielU wynika, po pierwsze, z maksymalnie szeroko zakreślonego spektrum sytuacji, w których odesłanie to może mieć zastosowanie („w sprawach nieletnich”); po drugie, ze stosunkowo szeroko zakreślonego spektrum przepisów, które w drodze tego odesłania mogą znaleźć zastosowanie („przepisy KPC właściwe dla spraw opiekuńczych”). W konsekwencji, zastosowanie tego odesłania będzie miało miejsce stosunkowo często.

Konstrukcja odesłania

Jednocześnie znamienne jest, że ustawodawca, w powyższym przepisie, nie skonstruował odesłania, poprzez wskazanie, konkretnych przepisów, do których odsyła (w szczególności poprzez wskazanie, że odsyła do art. 568–578² KPC, tj. przepisów ogólnych postępowania opiekuńczego), lecz **konstruując odesłanie posłużył się pojęciem bardziej ogólnym: „przepisy właściwe dla spraw opiekuńczych”**, które to pojęcie obejmuje, poza przywołanymi przepisami szczególnymi (art. 568–578² KPC), także przepisy wobec nich ogólne – jak niżej.

Rozdział 2. Przepisy stosowane w ramach postępowania...

Na podstawie tego odesłania, w postępowaniu sądowym, toczącym się na podstawie WspierResNielU, **znajdą zastosowanie następujące przepisy KPC, jako „właściwe dla spraw opiekuńczych”**:

- 1) co do zasady, Oddziału 1 „Przepisy ogólne” rozdziału 2 „Inne sprawy rodzinne oraz sprawy opiekuńcze” Działu II „Sprawy z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli” Tytułu II „Przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw” Księgi drugiej „Postępowanie nieprocesowe” (art. 568–578² KPC) – czyli „**przepisy opiekuńcze**”;
- 2) a w kwestiach tam nieunormowanych – Tytułu I „Przepisy ogólne” Księgi drugiej „Postępowanie nieprocesowe” (art. 506–525 KPC) – czyli „**przepisy ogólne nieprocesowe**”;
- 3) a w kwestiach tam nieunormowanych – **przepisy o procesie** (a to na mocy odesłania z art. 13 § 2 KPC).

Zatem, w oparciu o powyższe odesłanie, **zastosowania w sprawach z WspierResNielU nie znajdą pozostałe przepisy KPC**, które nie znalazłyby zastosowania w sprawach opiekuńczych, a w szczególności przepisy innych postępowań odrębnych, przepisy o wyrokach zaocznych (itp.) regulowanych przez KPC (por. A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, w: A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Warszawa 2022, s. 69).

Odnośnie do **sposobu stosowania ww. przepisów** należy poczynić trzy zastrzeżenia:

- 1) po pierwsze, ww. przepisy znajdują zastosowanie jedynie **odpowiednio**. „Zgodnie z ogólnie przyjętymi w prawie zasadami «odpowiedniego» stosowania przepisów niektóre z nich znajdują zastosowanie wprost, bez żadnych modyfikacji i zabiegów adaptacyjnych, inne tylko pośrednio, a więc z uwzględnieniem konstrukcji, istoty i odrębności postępowania, w którym znajdują zastosowanie, a jeszcze inne nie będą mogły być wykorzystane w żadnym zakresie” [J. Gudowski, w: T. Ereciński (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. I. Postępowanie rozpoznawcze. Artykuły 1–124, Warszawa 2023, kom. do art. 13]; mając to na względzie, w ramach postępowania wobec nieletnich prowadzonego na podstawie WspierResNielU, **nie**

Zakres stosowanych przepisów

Sposób stosowania przepisów

znajdą zastosowania przepisy KPC normujące te zagadnienia, które w WspierResNielU zostały uregulowane w sposób kompleksowy. Dotyczy to przykładowo kwestii możliwości orzekania przez sąd na posiedzeniu niejawnym; kwestii zaskarżalności rozstrzygnięć sądu I instancji;

- 2) po drugie, ww. przepisy znajdą zastosowanie, **chyba że WspierResNielU stanowi inaczej**;
- 3) po trzecie, o tym, w jakim zakresie przepisy stosowane odpowiednio znajdą ostatecznie zastosowanie, zadecydują reguły wykładni funkcjonalnej, w tym celowościowej. By możliwe było skorzystanie z tego rodzaju wykładni, **konieczne jest ustalenie celu, jaki ustawodawca stawia zastosowaniu WspierResNielU.**

2.3. Odesłania do pozostałych przepisów KPC

Geneza odesłań
szczególnych

Niezależnie od odesłania z art. 27 WspierResNielU do szerokiego zakresu przepisów KPC (jak wyżej), ustawodawca, w poszczególnych przepisach WspierResNielU odsyła do odpowiedniego stosowania, w ramach postępowania z WspierResNielU, poszczególnych uregulowań KPC. Rozwiązanie takie spowodowane jest w każdym z wymienionych niżej przypadków szczególnymi uwarunkowaniami. Niektóre przepisy KPC, do których ustawodawca wykreował odesłanie szczególne nie znalazłyby zastosowania na podstawie odesłania z art. 27. Przykładowo konieczne było szczególne odesłanie z art. 31 ust. 3, bowiem pokrzywdzony nie jest stroną postępowania i nie można byłoby doręczać mu korespondencji na zasadach dotyczących doręczeń dla stron. W innych przypadkach, odesłanie do regulacji KPC ma na celu przecięcie wątpliwości, odnośnie do stosowanych przepisów, w sytuacji, gdy określone zagadnienie uregulowane jest zarówno w procedurze cywilnej, jak i w procedurze karnej.

Wyszczególnienie
odesłań

Konkludując, ustawodawca odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów KPC w następujących przypadkach:

- 1) zgodnie z art. 20 WspierResNielU, w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 19 ust. 1 lub 2, sąd rodzinny orzeka z urzędu lub na wniosek kuratora sądo-

Rozdział 2. Przepisy stosowane w ramach postępowania...

- wego kontrolującego wykonywanie środka, o którym mowa w art. 18 ust. 1, a w sprawie uchylenia, o którym mowa w art. 19 ust. 3 – także na wniosek osoby ukaranej, stosując odpowiednio przepisy – KPC (ust. 1); karę pieniężną, o której mowa w art. 19 ust. 1 lub 2, ściąga się w drodze egzekucji sądowej, stosując odpowiednio przepisy KPC (ust. 4);
- 2) zgodnie z art. 31 ust. 3 WspierResNielU, do doręczeń pokrzywdzonemu postanowień podlegających zaskarżeniu przepisy KPC o doręczeniach postanowień stronom stosuje się odpowiednio;
 - 3) zgodnie z art. 39 WspierResNielU, w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do obrońcy nieletniego przepisy KPC o pełnomocniku będącym adwokatem lub radcą prawnym stosuje się odpowiednio;
 - 4) zgodnie z art. 41 ust. 3 WspierResNielU, w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do pełnomocnika pokrzywdzonego przepisy KPC o pełnomocniku stosuje się odpowiednio;
 - 5) zgodnie z art. 57 ust. 10 WspierResNielU, w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do mediacji przepisy art. 183¹–183¹⁵ KPC stosuje się odpowiednio.

2.4. Odesłania do przepisów KPK

Odnośnie do kwestii uregulowanych kompleksowo w procedurze karnej, a istotnych z punktu widzenia postępowania z WspierResNielU, ustawodawca, by tamtych uregulowań nie powielać, zamieścił odesłania do ich odpowiedniego stosowania. I tak, ustawodawca w WspierResNielU odsyła do stosowania następujących przepisów KPK:

- 1) zgodnie z art. 28 ust. 5 WspierResNielU przepisy art. 185c i 185d § 1 KPK oraz przepisy wydane na podstawie art. 147 § 5 i art. 185d § 2 KPK stosuje się odpowiednio (dotyczy zasad przesłuchania małoletniego świadka);
- 2) zgodnie z art. 37 ust. 7 WspierResNielU, w celu umożliwienia nieletniemu korzystania z pomocy obrońcy w przypad-

Wyszczególnienie
odesłań

Część I. Uwagi wprowadzające odnośnie do postępowania...

kach, gdy zachodzi konieczność natychmiastowego podjęcia obrony, w tym w szczególności w przypadku zatrzymania nieletniego, w przypadku przesłuchania nieletniego przez policję oraz w przypadku zastosowania wobec zatrzymanego nieletniego środka tymczasowego, art. 517j § 1 KPK oraz przepisy wydane na podstawie art. 517j § 2 KPK stosuje się odpowiednio;

- 3) zgodnie z art. 59 ust. 5 WspierResNielU, do zbierania, przeprowadzania i utrwalania dowodów przez policję przepisy KPK stosuje się odpowiednio, ze zmianami wynikającymi z WspierResNielU;
- 4) zgodnie z art. 61 WspierResNielU, do rzeczy zatrzymanych w toku postępowania przepisy KPK stosuje się odpowiednio.

2.5. Odesłania do innych przepisów

Zgodnie z art. 22 WspierResNielU, w sprawach nieletnich, którzy dopuścili się czynu zabronionego, przepisy Części ogólnej KK, KKS, lub KW stosuje się odpowiednio, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Wyszczególnienie
przepisów

Rozdział 3. Cele postępowania wobec nieletnich

1. Sformułowanie celów postępowania z WspierResNielU

Zgodnie z preambułą WspierResNielU, ustawa ta została uchwalona **w dążeniu do wzmocnienia** świadomości odpowiedzialności za własne czyny, **przeciwdziałania** demoralizacji nieletnich i dopuszczaniu się przez nich czynów karalnych oraz **stwarzania warunków** powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem lub z zasadami współżycia społecznego.

Preambuła danego aktu prawnego nie ma charakteru normatywnego (nie zawiera norm, które podlegałyby stosowaniu), ale wskazując wartości, które legły u podstaw jego uchwalenia ogólnikowo określa cele, do których osiągnięcia należy dążyć stosując daną regulację. Jak wynika z preambuły WspierResNielU, ustawodawca, poprzez uchwalenie przedmiotowej ustawy zmierza do oddziaływania na nieletnich, w kierunku ich prawidłowego ukształtowania. Zatem regulacja ta nie ma charakteru penalnego – nie jest ukierunkowana na pociągnięcie nieletniego do odpowiedzialności za dopuszczenie się czynu karalnego (wykazywanie przejawów demoralizacji).

W cele uchwalenia niniejszej ustawy, na które wskazuje jej preambuła, wpisują się **ogólne cele**, jakie ustawodawca stawia całemu postępowaniu w sprawach nieletnich (zarówno na etapie rozpoznawczym, jak i na etapie wykonawczym), a określone w art. 3 ust. 1. Otóż zgodnie z tym przepisem, w sprawie nieletniego należy **kierować się przede wszystkim jego dobrem, dążąc do osiągnię-**

Cele uchwalenia WspierResNielU zawarte w preambule

Cele postępowania regulowanego w WspierResNielU

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl